

๑

พุทธศักราช ๒๕๐๕

เรือนไม้ใต้ถุนสูง หลังคามุงแฝกขนาดหนึ่งห้องนอน มีชานแยกห้องครัวกับเรือนนอนออกจากกัน ระเบียงหน้าห้องนอนเป็นที่นอนของหญิงชราวัยเจ็ดสิบกว่าซึ่งป่วยเป็นอัมพาต เคลื่อนไหวตัวเองได้เพียงส่วนบนของร่างกาย นางพอช่วยตัวเองได้แค่ช่วงแขนซ้าย-ขวา เท่านั้น ส่วนล่างตั้งแต่ต้นเอวลงมากระดิกกระเดี้ยตัวไม่ได้เลย หากมีคนพุงตัวให้ลุกนั่ง หญิงชราก็พอนั่งได้

เรือนหลังเล็กปลูกอยู่ในสวนห่างหมู่บ้านใหญ่ออกมาติดชายทุ่ง เขตสวนติดกันมีบ้านอีกหลังหนึ่งขนาดพอๆ กันจึงดูไม่โดดเดี่ยวนัก แวดล้อมด้วยต้นไม้ผลัดใบเมือง เช่น น้อยหน่า มะม่วงกะล่อน ฝรั่งขึ้นก และกล้วยน้ำว้า เฉพาะกล้วยน้ำว้าแทบจะห่มคลุมเรือนหลังน้อยไว้ทั้งหลัง หากไม่มีชานยื่นออกมาให้มองเห็นบันไดขึ้นลงแล้วคนที่เดินจากถนนดินนอกรั้วบ้านก็แทบจะมองไม่เห็นเรือนน้อยมุงแฝกหลังนี้ เพราะสภาพดกกล้วยน้ำว้าแผ่ใบเรียวกลือคลุม ยามลมพัดสะบัดใบตองกล้วยดังฟื๊ฟฟื๊ฟตลอดเวลา ยิ่งช่วงปลายฝนต้นหนาว

ลมจะพัดค่อนข้างแรง ก้านใบกล้วยที่सानบังจึงเป็นราวปรากการ
ด้านลมแรงที่พัดพัดสู่ระเบียงเรือนที่หญิงชรานอนไม่ให้ถูกลมโกรกจน
เกินไป...

ขณะนั้นเป็นยามบ่ายใกล้สนธยา แดดอบอุ่นสดใสส่องถึง
ระเบียงเรือนที่นอนหญิงชราได้รับไออุ่นจากแสงแดดอ่อน ควันไฟ
จากเตาในเรือนครัวก็เบาบางลงแล้ว เมื่อบัวเรียวยหญิงสาววัย
กลางคนปรุงอาหารเย็นอันมีน้ำพริก ผักต้ม และแกงอ่อมพักทองใส่
ปลาช่อนตัวขนาดนิ้วมือ ซึ่งเป็นปลาตกคลักที่นางและลูกชายจับมา
จากนาตั้งแต่เมื่อวาน

หน้าบ้านตั้งแต่เช้านี้ได้ไปจนจตุประตุเข้าบ้าน สภาพสนาม
หญ้าแห้งหญ้าใบสีเขียวขึ้นคลุมดิน ครั้นขาดฝนหลายวันใบหญ้าเริ่ม
เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ให้หัวเก็บอาหารสะสมไว้รอฝนปีหน้านั้นละ
ใบสีเขียวจะงอกมาเต็มลานหน้าบ้านอีกครั้ง

เด็กหนุ่มสองคนเรือนร่างขนาดสูงต่ำพอๆ กัน อีกทั้งหน้าตาก็
ละม้ายคล้ายคลึงราวกับแกะออกมาจากคนคนเดียวกัน ส่วนที่ทำให้
แยกแยะเด็กหนุ่มทั้งสองออกจากกันได้ชัดเจนคือสีผิว คนหนึ่งผิวคล้ำ
ดังที่เรียกว่าผิวสีทองแดง อีกคนผิวขาวเหลือง ทั้งสองต่างผลัดกันรูก
ผลัดกันรับหมัดที่แลกกันไปมา แรกๆ ก็ดูเหมือนแต่ละหมัดที่แยบใส่
กันเพียงบางเบา แต่ครั้นแลกหมัดกันถี่ๆ อย่างเมามัน แรงพุงแต่ละ
หมัดสู่ลำตัวหรือใบหน้ากันและกันก็ค่อยๆ แรงขึ้นจนได้ยินไปถึงเรือน
ระเบียง ขณะที่ผู้เป็นมารดาทยกล่ำรับอาหารมาวางไว้ใกล้ๆ หญิงชรา
นางตั้งใจจะพวยมารดาอุกนังกินข้าว แต่ต้องชะงักเมื่อได้ยินเสียง
แลกหมัดจากลูกชายคู่แฝด จึงเปลี่ยนเป็นยืนหันมองลงไป

“เสียงเจ้าสองคนเล่นชกมวยอีกละสิ” หญิงชราเอ่ยถาม
ลูกสาว

“หยอกกัน เล่นต๋อยมวยกันละแม่ เจ้าสองตัวนี่ว่างเป็นไม่ได้”

คนเป็นลูกสาวตอบ ตอนท้ายพูดเชิงบ่น

ครั้นปะทะหมัดดีเข้า น้ำหนักหมัดค่อนข้างแรงด้วยเก็บอารมณ์
ไม่อยู่ แต่ละหมัดที่ต่างปล่อยออกไปก็ค่อยๆ แรงขึ้น

เมื่อเพชรแผดน้องฟุ้งหมัดขวามาหมายลำตัวของเหล็กจึงปล่อย
การ์ดหน้าว่าง ทำให้หมัดขวาของเหล็กแผดฟุ้งเข้าไปใบหน้าของ
เพชร หมัดสุดท้ายกระแทกปากครึ่งจมูกครึ่งอย่างจัง

ผลัวะ! เพชรหน้าหงายปลิวตามแรงหมัด พร้อมส่งเสียงร้อง
ด้วยความเจ็บ

“โอ๊ย!” เพชรทิ้งตัวลงนั่งยองๆ กุมใบหน้าตัวเองอย่างรู้สึก
ตกใจ เพราะทั้งเลือดกำเดาที่จมูกและเลือดที่ปากไหลออกมาแดง
เต็มมือ ขณะแผดผู้ที่ยืนหัวเราะพลางส่งเสียงขึ้นว่า

“เฮ้ย! นักมวยที่ไหนโดนต๋อยแล้วร้องลั่นวะ” แผดผู้พี่แขนง
หน้าหัวเราะ

“เอ็ง...ต๋อยแรงนี่หว่า” แผดผู้น้องทำเสียงเหมือนจะร้องให้
เหล็กหันหน้ามามองแผดผู้น้อง เห็นเลือดแดงๆ เต็มสองมือ
น้องชายก็ตกใจ รีบก้มลงประคองร่างน้องชายขึ้นยืนพลางส่งเสียง

“เพชร...เพชร...พี่ขอโทษ! เลือดมันออกมาได้ยังไง”

พี่ชายถามลละล้าลัก คนเป็นน้องสะบัดหลุดถอยออกไปยืน
ห่างๆ มองแผดผู้พี่ด้วยใบหน้าแดงก่ำอย่างมีอารมณ์โกรธ

“เพชร...เพชร...พี่ขอโทษ” เหล็กเดินเข้าหาน้องชาย

ผู้เป็นน้องถอยหลัง ไม่ยอมให้แตะต้องตัว ใบหน้าเหวกราบ
จะร้องให้ออกมา

“เพชร...เพชร...นักมวยเจ็บเขาไม่ร้องไห้นะ”

“ไม่! อย่ามาแตะตัวข้า เอ็งแกล้งต๋อยแรงๆ”

เพชรถอยหลังไม่ยอมให้เหล็กเข้าใกล้ ยกมือป้ายปากที่มีเลือดไหลออกมาไม่หยุด

“ข้าขอโทษ... ข้าไม่ได้แกล้งเอ็งนะ” เหล็กร้อง

เสียงตอบโต้กันของแฝดพี่น้อง บัวเรียวผู้เป็นมารดาได้ยินตลอด เพราะนางยืนดูอากัปกิริยาของลูกชายทั้งสองอยู่บนชานบ้าน

“พี่... ต่อยเบาๆ นะ” น้ำเสียงเหล็กอ่อนลงอย่างขอโทษที่เห็นน้องชายร้องไห้

“เบาอะไรกัน! เอ็งปล่อยหมดเต็มแรง” เพชรเสียงห้วน

“ไหน... พี่ขออภัยหน่อย หยุดร้องนักมวยเขาไม่ร้องให้หรอก”

เหล็กทำเสียงเออใจ เมื่อเหล็บบมองไปเห็นคนเป็นมารดาเย็นมองหน้าบึ้งอยู่บนชานบ้าน

“พี่... ขอความันแตกตรงไหน เลือดจึงไหลไม่หยุด”

“อย่ามาใกล้ข้า!” เพชรตะโกนพลางสะบัดตัวหลุดจากมือแฝดผู้พี่

“ข้า... ไม่ได้ตั้งใจชกแรงนะเพชร” เหล็กน้ำเสียงอ่อน

“อย่าพูดเลย เอ็งแกล้งชกแรงๆ” เพชรพูดพร้อมสะบัดหน้า น้ำตายังไหลพรู

บัวเรียวเห็นว่าเรื่องเล่นจนกลายเป็นทะเลาะกันของสองพี่น้อง เห็นท่าจะลงเอยกันไม่ถายนัก จึงทำลายความเจียบลงไปว่า...

“มา... มา ขึ้นมาบนบ้านทั้งสองคนนั่นแหละ” ดอนท้ายผู้เป็นมารดาจึงตาเรียกแฝดทั้งสอง

แฝดสองพี่น้องหน้าตาคมเข้มมีเค้าหล่อเหลาไม่เบาเดินขึ้นบันได โดยมีเพชรก้าวขึ้นก่อน เหล็กก้าวตามมาติดๆ เมื่อนั่งลงต่อหน้ามารดา บัวเรียวเอ่ยถามแฝดผู้พี่ว่า...

“เหล็ก เอ็งทำอะไรน้อง” นางเสียงเข้ม

“เรา...เล่นชกมวยกันครับแม่”

“เอ็งชกน้องแรงนะสิ” บัวเรียวน้ำติง

“ไม่นะแม่ พอเพชรปล่อยหมัดหมายลำตัว ผมหลบแล้วพุ่งหมัดขวาใส่ใบหน้าเพชรซึ่งปล่อยว่าง เข้าปากครึ่งจมูกครึ่ง”

“เอ็งตอยน้องแรง แม่ยกสำหรับอาหารให้ยายยังได้ยินเสียงหมัดกระทบใบหน้าน้องดังผลัวะ แรงจนแม่และยายได้ยิน”

เพชรได้จังหวะเอ่ยเชิงฟ้องว่า

“โอ้เหล็ก...ตอยผมแรงทุกหมัดเลยแม่”

บัวเรียวน้ำหน้าไม่ดี มองแปดผู้พี่จนฝ้ายนั้นต้องหลบ

“แม่เคยบอกไม่ให้เล่นตอยกันมิใช่หรือ”

“ครับ!” เหล็กตอบสั้นๆ เด็กหนุ่มไม่กล้าสบตามารดา

“ไหน...อ้าปากให้แม่ดูซิ ปากแตกตรงไหน”

บัวเรียวนหันมาทางแปดผู้น้อง จีบเรียวน้ำลูกชายให้แหงนขึ้นพร้อมลำทับขึ้นว่า

“อ้า...อ้ากว้างๆ”

เพชรสะบัดหน้าหลุดจากมือมารดา เอ่ยปนเสียงร้องไห้

“เค้าเจ็บนะ ฮือ...ฮือ!”

หญิงชราพลอยสีหน้าไม่ดี ที่เห็นหลานชายทะเลาะกัน ขณะที่บัวเรียวพุดดูแปดผู้น้องว่า...

“หยุดร้อง! นักมวยอย่าใจเสาะ” เสียงเข้มพลางจิบเรียวน้ำแปดผู้น้องให้เงยขึ้น

“อ้าปาก...อ้ากว้างๆ!” นางลำทับอีก

เพชรยอมอ้าปากกว้างๆ เสียงสะท้อนแผ่วเบายังตามมาให้ได้ยิน

บัวเรียวยืนหน้ามองในโพรงปากของเพชร

“กระพุ้งแก้มด้านซ้ายแตก จมูกเลือดกำเดาไหล”

คนเป็นแม่พูดเสียงเข้มสื่อน้ำยุงยากใจ

“แม่เคยบอกไม่ให้เล่นชกมวยกันมิใช่หรือ”

“ไอ้เหล็กมันชวนผมก่อน” เพชรสะอื้นน้ำตายังเปียกชุ่มขนตา

“เอ็งพูดดีๆ นะเพชร ข้าตักน้ำจนเต็มโอ่ง กำลังจะหาบครุ
หาบถังขึ้นไปเก็บ พอเดินขึ้นบันไดเอ็งก็เตะกันข้าก่อนนะ”

เหล็กซึ่งตาใส่น้องชายคู่แฝด เขาก็ไม่ยอมเช่นกันที่เพชรฟ้อง
พร้อมโยนความผิดมาให้ตนแต่ฝ่ายเดียว

“พอ...พอ...อย่าเถียงกัน” คนเป็นมารดาเร่งตัดบท

“เอาถังตักน้ำขึ้นไปเก็บ แล้วไปหยิบยาแดงมาให้แม่” บัวเรียว
เงยหน้าเอ่ยบอกแฝดผู้พี่

ใบหน้านุตรชายทำให้ภาพความทรงจำในอดีตของนางผุดขึ้น
อย่างแจ่มชัด...

หญิงสาววัยสามสิบต้นๆ ที่หลงตัวลิ้มตน เล่นกับความรัก

ด้วยความลุ่มหลงในผู้ชายคนนั้น เขาเป็นหนุ่มหล่อข้าราชการ
กรมชลประทาน หล่อนได้พบสบตาครั้งแรกที่ลานวัดในคืนที่ผู้ใหญ่
บ้านเกณฑ์สาว ๆ ชาวบ้านออกมาพ้อนรำต้อนรับ หลังจากฝึกพ้อน
รำจนสาวชาวบ้านแต่ละคนพ้อนรำสวยงามพอจะรำโชว์ได้แล้ว เมื่อ
ทราบจากทางการแจ้งว่า หน่วยพัฒนาแหล่งน้ำกรมชลประทานจะ
มาขุดลอกคูคลองหนองน้ำธรรมชาติของหมู่บ้านที่ตื่นเงิน เพื่อให้เก็บ
กักน้ำในฤดูฝนให้ได้ปริมาณน้ำพอเพียงพอการอุปโภคบริโภคสำหรับ
ฤดูแล้ง ไม่แห้งขอดดินแตกกระแหง จนปลูกและสัตว์น้ำถูกชาวบ้าน
จับไปต้มแกง บ้างก็จับไปขายเช่นทุกปีที่ผ่านมา

เมศ หนุ่มใหญ่ตำแหน่งหัวหน้าชุดปฏิบัติงานช่างพัฒนา
แหล่งน้ำโบราณของหมู่บ้าน เพียงได้พบสบตาครั้งแรก สาวบัวเรียวก็

จิตใจไหวหวั่น ไม่เพียงแต่หล่อน เสดเองก็ทนความเรียวร้องของหัวใจตัวเองไม่ไหว เขาเก็บวงหน้าเรียวงามและทำรำฟ้อนอันอ่อนช้อยในคืนนั้นไปนอนฝันในแคมป์พักของหน่วยงานข้างหนองน้ำโบราณ ซึ่งด้านเหนือของหนองน้ำแห่งนั้นมีดงต้นมะเดื่อขึ้นร่มรื่น มีศาลเจ้าพ่อหลังเล็กๆ ที่คงปลูกสร้างนานแล้ว เพราะสภาพเรือนไทยเก่าทรุดโทรม ทว่าร่องรอยการเซ่นไหว้ปรากฏเห็นผืนผ้าเขียว เหลือง แดงผูกตามโคนเสา โคนต้นมะเดื่อ ก้านธูปลำเทียนที่หลงเหลือครึ่งๆ กลางๆ ทั้งบายศรีเครื่องเซ่นยังหลงเหลือให้เห็น บอกให้รู้ถึงความศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านแห่งนี้เคารพนับถือกันมานาน ผู้ใหญ่บ้านแต่งบายศรีเครื่องเซ่นนำคณะกรมชลประทานบอกกล่าวขอขมาเจ้าที่เจ้าทาง หากจะมีการล่องเกวียน และขอพัฒนาหนองน้ำโบราณให้สำเร็จลุล่วงไปโดยปราศจากปัญหาและอุปสรรคใดๆ ก่อนจะลงมือขุดลอกหนองน้ำ เก็บกักน้ำฝนในปีนั้น

ยามว่างเมศเข้าไปในหมู่บ้านสืบเสาะหาสาวงามนาม ‘บัวเรียว’ ตามที่หัวใจเรียวร้อง เขาได้พบบัวเรียวสาวบ้านทุ่งผู้สวຍบริสุทธิ์ราวดอกบัวริมหนองอาศัยอยู่ในเรือนไม้หลังเล็กกับมารดาชรา เขาแวะเวียนไปหาจนสบโอกาสเผยความในใจที่มีต่อบัวเรียว เขาพบว่ารักคำหวานต่อหน้าหล่อน และยังกล้าหาญชาญชัยเอ่ยบอกกับยายแพงมารดาของหล่อนว่า “รักบัวเรียวสุดหัวใจ”

สาวบ้านทุ่งซึ่งมีหัวใจพร้อมเปิดรับอยู่แล้วตั้งแต่แรกพบสบตาคืนนั้น ครั้นได้รับสารภาพรักซื่อๆ จากเขา หัวใจของบัวเรียวก็พร้อมอำรับด้วยความเต็มใจ

นั่นคือแหล่งก่อเกิดแผดหนุ่มน้อย ‘เหล็ก’ กับ ‘เพชร’ สองพี่น้องที่ร่วมท้องเกิดยันหัวยันเท้ากันออกมาดูความสวยงามสิ่งรอบตัว บ้างก็มีสุขและทุกข์โศกคละเคล้ากันอันเป็นธรรมดาโลก ดังสมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า

“กัมมุนา วัตตติโลโก (กัม-มฺ-นา วัต-ตะ-ติ โล-โก) สัตว์โลก
ย่อมเป็นไปตามกรรม”

เหล็กกับเพชรวัยย่างเข้าสิบสองปี

ทั้งสองเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อันเป็นชั้นสูงสุดของ
โรงเรียนประชาบาลในสมัยนั้น ตั้งแต่เกิดกระทั่งเรียนจบชั้นประถม
บริบูรณ์ สองหนุ่มน้อยฝาแฝดไม่เคยพบหน้าค่าตาบิดาผู้ให้กำเนิด
ตน ครั้นเอ่ยปากถามแม่คราใดแม่อีกทำอึ้งงันน้ำตาไหลทุกครั้ง
หากเข้าซี้ถาม บัวเรียวจะเอ็ดลูกแฝดของนางด้วยหัวใจบอบช้ำแทบ
แตกสลาย

“แม่อีกเคยบอกว่า...เขาตายไปแล้ว! ทำไมต้องถามบ่อยๆ”

แม่ตอบด้วยความโกรธและร้องไห้อย่างนี้ทุกครั้ง ทั้งเหล็กและ
เพชรเคยหันหน้าคุยกัน

“เหล็ก...เอ็งเชื่อตามที่แม่บอกไหมว่าพ่อของเราตายแล้ว”

เรียวหน้าหล่อเหลาของเหล็กสงบนิ่งไม่ต่างจากน้ำในตุ่มดินเผา

“เอ็งถามอย่างนี้หลายครั้งแล้วนะเพชร”

พอลามยาย ยายก็ทำอึ้งงันและบอกว่า

“พ่อเอ็งตายแล้วตั้งแต่แม่อุ้มท้องพวกเอ็ง อย่าถามยายบ่อย
นัก...พวกเอ็งมีแม่ มียายก็น่าจะพอใจ” ยายแพงก็มักจะตอบหลาน
เป็นเชิงตัดบทอย่างนี้และทุกครั้งแฝดสองพี่น้องก็หันหน้าคุยกัน

“ข้าไม่เชื่อว่าพ่อตาย พ่อของเราต้องยังมีชีวิตอยู่ ข้าโตกว่านี้
จะออกตามหาพ่อ”

เพชรเสียงเข้ม เรียวหน้าหล่อขาวนวลราวกับผิวหน้าหญิงสาว
สงบนิ่ง ดวงตาสีฟ้าซึ่งผิดแผกจากนัยน์ตาของพี่ชาย จนเพื่อนวัยเด็ก

บางคนเอ่ยชมว่า

“นัยน์ตาสีฟ้าเหมือนตาฝรั่ง ถ้ามีผมสีแดงเอ็งเป็นฝรั่งได้เลย”

“คนมันรูปหล่อก็อย่างนี้แหละวะ”

เพชรตอบเพื่อนส่งเดช ก่อนจะมีเสียงฮาปาดออกมา ซึ่งก็เป็นเรื่องการหยอกล้อเล่นของเด็กๆ วัยเดียวกัน

“เอ็งจะไปตามหา ยังไง” เหล็กถาม

“แม่เคยบอกกะข้าว่า พ่อชื่อเมศ เป็นคนกรุงเทพฯ ข้าจะไปตามหาพ่อที่กรุงเทพฯ”

“เขารู้ว่ากรุงเทพฯ กว้างใหญ่เพราะเป็นเมืองหลวง เอ็งจะไปตาม ยังไงจึงจะพบ”

“เมื่อแม่ไม่มีเงินส่งเรียนต่อ ข้าจะบวชเรียนธรรมะ เรียนควบทางโลกด้วย ยามเช้าออกเดินบิณฑบาตตามตรอกซอกซอย ข้าอาจจะมีโอกาสได้พบบ้านของพ่อ”

ตอนท้ายเพชรตอบเสียงแผ่วเหมือนไม่ค่อยจะมั่นใจนัก

“เอ็งยังคิดว่าจะได้เรียนอยู่หรือ” เหล็กถามพลางถอนใจยาว

เขาเองก็อยากเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ทว่าความยากจนข้นแค้นทำให้เด็กหนุ่มไม่อาจจะฝันถึง

“ถ้าข้าบวชเณร หากมีโอกาสเข้าไปอยู่วัดในกรุงเทพฯ ต้องมีโอกาสได้เรียนแน่ๆ ค่าใช้จ่ายคงไม่มากมายนัก เป็นพระเป็นเณรอยู่วัด บ้านไม่ต้องเช่า ข้าวไม่ต้องซื้อ เพื่อได้โยมอุปัฏฐากรวยๆ รักเราเหมือนลูกหลาน เหมือนพระมหาศิริลูกชายลุงสำรวย ข้าก็มีโอกาสจะได้เรียนต่อ”

เสียงแม่ร้องล่ำทักขึ้นดังๆ ทำให้เหล็กตื่นจากภวังค์

“เหล็ก...ไปหยิบยาหม่องในตะกร้าหมากยายมาให้แม่สิ แผลในปากคงใส่ยาแดงไม่ได้หรอก”

๒

“ไม่...ไม่ทายาหม่อง มันแสบนะแม่”

เพชรร้องสื่อน้ำป้นยาก เสียงที่พุ่งออกมาฟังงอแงเหมือนเด็กอ่อนพยศ แล้วยังพยายามดิ้นจะให้หลุดจากมือ จนคนเป็นแม่ชักจะรำคาญ ร้องขึ้นเอ็ดอึง...

“อย่าดิ้นนะเพชร! ทำเป็นลูกผู้ชายหัวใจเสาะไปได้ มันอยู่ไกลหัวใจไม่ตายง่าย ๆ ดอ”

“ก็...ยาหม่องมันแสบนี่” เพชรน้ำตาอาบแก้ม

“มันแสบทั้งๆ ที่ไม่ทันได้ทายาอย่างนั้นหรือ” แม่ร้อง

เหล็กคันหัดลับยาหม่องในตะกร้าหมากของยาย มีดลับยาหม่องอยู่สองสามดลับ บางดลับใช้หมดแล้วยายก็ทิ้งไว้ บ้างก็บรรจุขี้ผึ้งไว้สีปาก ยามกินหมากยายจะสีขี้ผึ้งด้วย เหล็กเล็กเอาดลับที่ดูใหม่ลองเปิดดูก็เห็นมียาหม่องอยู่ครึ่งดลับ เสียงงอแงของเพชรทำให้ผู้เป็นยายชะเง้อหน้าไปมอง เหล็กลูกเอาดลับยาหม่องไปยื่นให้แม่

“อย่า...ไอ้เหล็ก อย่าเอายาหม่องให้แม่นะ” เพชรหันมาทำตาเขียวใส่แฝดผู้พี่

“เข้าไปแล้วต๋อย!” เหล็กทำหน้าล่อเลียน

คนเป็นมารดาจับตลับยาหม่องจากแปดคนโต

“หลอดยาตมก็มีเอาใหม่แม่ เผื่อไอ้เพชรมันเป็นลม” เหล็ก
แก่งกวนอารมณ์น้องชาย พลงยื่นหลอดยาตมที่หยิบมาด้วยให้
มารดา

“คงไม่ถึงกับเป็นลมมั้ง” บัวเรียวบอกลูกชายแปดคนโต ขณะ
เสียงฟ้องของเพชรดังมา

“แม่...ไอ้เหล็กมันทำหน้าล่อเค้า”

“อย่าเรื่องมากเพชร อ้าปากขึ้น”

บัวเรียวใช้นิ้วป้ายเนื้อมาหม่อง หมายถึงป้ายใส่แผลในโพรง
ปากลูกชาย

“ไม่...เค้าไม่ใส่ยาหม่อง มันแสบนะ ฮือ...ฮือ”

เพชรร้องให้เสียงดังพลงยกมือปิดปากตัวเองแน่น ด้วย
บัวเรียวล็อกคอแปดผู้น้องไว้แน่น เพชรสะบัดหน้าหนีส่ายไปมา
พลงออกแรงดันฮึดฮัด ร่างบอบบางของมารดาแทบจะรั้งตัวลูกชาย
ไว้ไม่อยู่ เหล็กพยายามจะเข้าไปช่วยจับ โดนเพชรถุยน้ำลายปนเลือด
ใส่หน้าอย่างจัง

“อูย!”

เหล็กหลบไม่ทัน โดนน้ำลายน้องชายเต็มหน้า

“ดูสิ...ทำไมทำพื่ออย่างนั้น!” บัวเรียวร้อง เจือมือหมายจะฟาด
กลางหลังแปดผู้น้อง อาการนั่งยองๆ กับการหลบอย่างรวดเร็ว ทำให้
เพชรถึงกับล้มหายท้อง คนเป็นมารดาชะงักมือค้างอยู่เช่นนั้น เมื่อ
เสียงเหล็กร้องห้ามอย่างขอร้อง

“แม่...แม่อย่าตีน้อง ผมก็มีส่วนผิด”

บัวเรียวยกมือค้าง

เหล็กเป็นคนมีน้ำใจกับน้องชายและผู้อื่นเสมอ หากสิ่งใดที่ตนมีส่วนผิด เขาจะยอมรับการกระทำของตนอย่างหน้าชื่นตาบาน

“ผมเคยเล่นชกมวยกับเพื่อนตอนอยู่ ป.๔ พวกเขารู้ว่าผมหมัดหนัก จนพวกนั้นไม่อยากเล่นด้วย”

บัวเรียวลดมือลง ยอมตามคำขอร้องของแปดผู้พี่ หล่อนเพียงแต่ขึ้นชมลูกชายอยู่ในใจ

“เหล็กมีน้ำใจเป็นนักกีฬากับน้องและเพื่อนๆ เสมอ”

“อ้าว...อย่างนั้นก็ตามใจ ไม่ใส่ก็ไม่ใส่ ะยะนี้กินข้าวก็จะเสปปากอยู่นะ”

คนเป็นมารดาปล่อยร่างบุตรชายแปดผู้น้อง

ยายแพง หญิงชราวัยเจ็ดสิบเศษ นอนฟังสามแม่ลูกตอบโต้กันแต่ต้น ครั้นเห็นเรื่องจบลงโดยที่หลานชายทั้งสองต่างไม่เจ็บเนื้อเจ็บตัว จึงเอ่ยส่งเสียงมาว่า

“ที่หน้าที่หลังจะเล่นกันก็ระมัดระวังนะลูก”

“ครับ...ยาย”

เหล็กรับคำ ขณะเพชรเดินหน้าตึงเข้าไปเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นถุงผ้าขาวม้าออกมา บัวเรียวร้องล่ำทักไปว่า

“ลงไปอาบน้ำที่โถ่งข้างล่างซะ แล้วจะได้กินข้าวเย็น”

“แม่ไม่บอกผมก็จะไปอาบอยู่แล้ว”

เพชรลากเสียงยาวยืมน้ำระรินกับคนเป็นมารดา ปล่อยทิ้งอารมณ์ขุ่นมัวเมื่อครู่ ทำให้ผู้เป็นยายพลอยยิ้มออก ขึ้นใจกับความน่ารักของหลานชาย

“เหล็ก พยายามลูกลนกินข้าวซี แกงอ่อมผักทองดักใส่ถ้วยไว้ คงเย็นซี้ดแล้วละ เอาไปอุ่นสักหน่อยไหมแม่” บัวเรียวบอกแปดผู้พี่ ตอนทำยนาหงหันไปถามผู้เป็นแม่

“ไม่ต้องหรอก คงอุ่นๆ พอดี ร้อนนักก็กินยา”

ยายแพงบอกกับลูกสาว เมื่อเหล็กพุงให้แกลูกนั่ง ซึ่งมีสำหรับอาหารเย็นวางอยู่ตรงหน้า

“ยาย...กินข้าวละ ผมจะไปอาบน้ำก่อน” เหล็กบอกกับยาย

“เออ...ไปเถอะ ต่างคนต่างอาบนะ อย่าไปหยอกกัน”

“ครับ” เหล็กรับคำสั่งแล้วเดินเข้าห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าอาบน้ำ ขณะบ้วนเรียวคนเป็นมารดาเดินเข้าครัว

แม้ยายแพงบ่จะรักหลานทั้งคู่ แต่ระหว่างหลานแฝดสองคน มันก็มีน้ำหนักรักมากกว่ากันอยู่บ้าง

แม้รูปร่างหน้าตาของหลานชายทั้งคู่จะน่ารักน่าเอ็นดู แต่อุปนิสัยใจคอก็ต่างกันอยู่ไม่น้อย คนเป็นยายสังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัด

เหล็กผิวคล้ำ มีความเข้มแข็ง อดทน ทำอะไรเ็นนาช่วยแม่ได้ตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ความมีน้ำอดน้ำทน ขยันขันแข็งของเหล็กนั้นมีมากกว่าแฝดผู้น้อง ความรักที่ผู้เป็นยายมีต่อเด็กทั้งสอง ดูเหมือนแฝดผู้พี่จะเหลื่อมล้ำกว่าแฝดผู้น้องอยู่บ้าง เพราะเหล็กจะใกล้ชิดยายมากกว่ามาแต่เล็กแต่น้อย เหล็กจะนอนกับยายแม้วัยจะย่างเข้าสิบสอง ขณะเพชรแยกนอนกับแม่มาแต่ไหนแต่ไร จนกระทั่งบัดนี้ เพชรเคยต่อว่ายายด้วยความน้อยใจบางครั้งว่า

“ยายรักไอ้เหล็กมากกว่า...ผมรู้หรอনা”

ครั้นถูกหลานชายเอ่ยเชิงต่อดังนั้น ยายแพงบ่หวั่นพาลลงตอบได้หลานว่า

“เพชรเอออะไรมาพูด ทั้งเหล็กและเพชรต่างเป็นหลานยาย ยายรักทั้งสองคนนั่นแหละ”

“แต่ผมรู้ว่ายายรักไอ้เหล็กมากกว่าผมก็แล้วกัน” เพชรจ้องหน้ายายแล้วหัวเราะ

เมื่อเห็นยายเงียบบไป เพชรยังมั่นใจว่า ยายรักเหล็กมากกว่าตนแน่นอน

“ไม่หรวก...ทั้งเหล็กและเพชรเป็นหลานยายก็รักทั้งสองคน”

“รักอยู่...แต่ไม่เท่ากันใช่ไหมยาย” เพชรหัวเราะอีก

“แล้วเพชรเอาอะไรซึ่งล่ะ ถึงว่ายายรักเหล็กมากกว่า”

เด็กชายอึ้งไปครู่หนึ่ง เหมือนจะรวบรวมข้อมูลมาต่อว่ายาย ปล่อยโอกาสให้ผู้เป็นยายเอ่ยต่อมาว่า

“ยามค่ำคืนเหล็กก็นอนใกล้ๆ ยาย กว่าจะหลับก็คุยกันไปเรื่อย ๆ ส่วนเพชรก็เข้าไปนอนกับแม่ เพชรคงเอาข้อนี้มาว่ายายรักเหล็กมากกว่าเพชรละสิ”

คราวนี้เพชรเป็นฝ่ายนั่งจ้องยาย แล้วคนขี้สงสัยก็หาข้อมูลมาต่อว่ายายจนได้

“ตอนเล็กๆ ก่อนเข้า ป.๑ ยายเล่นนิทานให้เหล็กฟังมากกว่าเพชร”

คราวนี้ยายแพงถึงกับหัวเราะ ยกมือลูบเส้นผมนุ่มๆ ของหลานชาย

ตอนกลางวันบัวรีบวิ่งกับเหล็กไปนา ที่บ้านจึงมียายแพงกับเพชรอยู่เฝ้าบ้าน เพชรทำงานบ้านตั้งแต่ปิดกวาดูบ้าน ขุนหมูสองตัวที่เลี้ยงไว้ในคอกได้ดูนึ่งข้าว แล้วยังมีหมาอีกสองตัว ทั้งเปิด ไก่ ที่คนอยู่เฝ้าบ้านต้องดูแล แล้วแม่มยังเลี้ยงม่อนไ่ว้นสาวเอาเส้นไหมไว้ขายเป็นรายได้พอจุนเจือครอบครัว

“นิทานยายก็เล่าให้ฟังพอๆ กัน ตอนกลางคืนยายเล่าให้เหล็กฟัง ยายเอานิทานกล่อมเหล็กให้หลับ กลางวันเมื่อเพชรทำงานบ้านเสร็จมานั่งคุยด้วย ยายก็เล่านิทานเรื่อง ลูกนกแขกเต้า ให้ฟังฟังจบไปนั่นไง”

เพชรนอนหนุนหมอนลายขิดแทนหนุนดัก เพราะยายเป็น
อัมพาต ขาไม่แข็งแรงพอที่เขาจะนอนหนุนเหมือนตอนเป็นเด็กเล็กๆ
เพชรตัวโตเป็นหนุ่มน้อยนอนทับยายเลือดลมเดินไม่สะดวก

“ตะคริวจะลงขาหรือยาย” เพชรต่อ

“ใช่” ยายตอบสั้นๆ

ตั้งแต่วันที่ยายบอก เพชรอยากให้อายหายจากอัมพาตลูกนั่ง
เดินเหินได้ตามปกติ

เวลาอยู่บ้านตอนกลางวัน ยายก็ช่วยงานบ้านได้มากมาย โดยเฉพาะ
เลี้ยวตัวม้วนหรือตัวใหม่นี้ยายถนัดนัก เลี้ยวแต่ละรุ่นก็หลาย
กระดี่ง ยายรู้ว่าช่วงใดตัวใหม่นอนหนึ่ง นอนสอง นอนสาม จนกระทั่ง
ตัวใหม่สุกเก็บใส่จ่อให้ตัวใหม่ชักโยสืหลังหุ้มตัวของมัน แล้วลอก
คราบเป็นตัวดักแค้

แต่ก่อนนั่งสาวไหมเอาเส้นไหมสีทองจากรังไหมยายถนัดนัก
บัวเรียวแม่ของแผ่ดหนุ่มน้อยก็เลี้ยวตัวม้วนสืบต่อจากผู้เป็นยายเ็นอง

“ยายบอกแม่เล็กเลี้ยวม้วนได้ไหม” เพชรเอ่ยถามยายในวัน
หนึ่ง

“อ้าว! ทำไมละ เพชรชี้เกียจหรือ” ยายแพ่งจ้องหน้าแผ่ผู้น้อง

ฤดูทำนยายแพ่งกับเพชรจะอยู่เฝ้าบ้าน ขณะบัวเรียวกับเหล็ก
จะออกจากบ้านไปทำนา งานบ้านทุกอย่างจึงตกอยู่กับเพชรและยาย
สองปีมานี้ยายแพ่งป่วยเป็นอัมพาต พอดีเพชรเรียนจบชั้นประถม
ศึกษา แม่จึงมอบงานบ้านและดูแลยายเป็นหน้าที่ของเพชรทุกอย่าง
นับแต่ตักน้ำใส่โอ่ง หุงข้าว ให้อาหารหมูหมาและเปิดไก่อที่เลี้ยงไว้

“เปล่าครับ! ผมไม่ชี้เกียจหรอก ใ้อ้วมมันว่าผมทำงานบ้านเป็น
ผู้หญิง”

หญิงชราผู้เป็นยายหัวเราะเบาๆ “ใ้อ้วมว่าทำงานเหมือน

ผู้หญิงหรือ”

“ครับ! งานอื่นผมก็พอทำได้ แต่พายตะกร้าเข้าไปเก็บใบหม่อนในสวน ไฉ่วืมเห็นมันหัวเราะเยาะผมทุกทีเลย”

วืม หรือ ไฉ่วืม เป็นเด็กหนุ่มวัยเดียวกับเพชร เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รุ่นเดียวกับสองแฝด อยู่บ้านหลังเดียวกับที่รั้วติดกับสวนของเพชร

“เราทำงานช่วยแม่ทำไมจะต้องอายล่ะ ไฉ่วืมมันจะหัวเราะหรือต่อว่าเรื่องทำงานช่วยครอบครัวก็ช่างมัน เพชรควรจะภูมิใจที่ได้ช่วยแม่ซึ่งทำงานหนักเลี้ยงลูกๆ เติบโต ครอบครัวเราไม่มีพ่อ คนในครอบครัวช่วยกันอย่างนี้ดีแล้วละ ไม่ต้องอายลูก”

ตอนท้ายผู้เป็นยายพูดเหมือนปลอบใจ

ตัวม่อนรุ่นนี้ยังเล็กมาก เพิ่งแตกจากไข่ ผีเสื้อตัวใหม่ ที่ออกจากรังใหม่ เมื่อดักแด่แก่เต็มที่จะลอกคราบออกมาเป็นผีเสื้อที่เรียกว่า ‘ตัวบี้’ มันมีรูปร่างคล้ายผีเสื้อ มีปีก มีหนวดคล้ายผีเสื้อกลางคืน ตัวสีขาวทั้งตัวผู้และตัวเมีย แต่บินไม่ได้ ตัวผู้ซึ่งเล็กกว่าตัวเมียจะกระพือปีกวิ่งแวบ หมุนตัวทำก้นงอนไปตะก้นบี้ตัวเมียนั่นคือการสืบทอดเผ่าพันธุ์ของตัวม่อนหรือหนอนตัวใหม่

บัวเรียวจะแยกตัวบี้ออกจากรังใหม่มาวางไว้ในกระดังขณะที่ยังจับคู่กันอยู่ แล้วครอบไว้ด้วยตะแกรงซ้อนปลาที่สานด้วยดอกไม้ไผ่รูปร่างคล้ายฝาชี บัวเรียวอาศัยยามค่ำคืนก่อนนอนดูแลตัวใหม่แต่ละรุ่น เพชรเตรียมตะแกรงมาให้แม่ครอบตัวบี้กันหนู จิ้งจก ตุ๊กแก ลงมาจับตัวบี้หรือผีเสื้อตัวใหม่กินยามค่ำคืน ตัวบี้จับคู่กันประมาณหนึ่งวันกับอีกหนึ่งคืน บัวเรียวก็นำตัวบี้ตัวผู้ออกจากตัวเมีย

แรกๆ ทั้งเพชรและเหล็กก็ตกใจพากันสงสัยว่าตัวผู้ บัวเรียว

เห็นลูกชายคะยั้นคะยอจึงเอ่ยเป็นเชิงตัดบทว่า

“หมดหน้าที่ของมันแล้ว โยนให้ไก่กินเถอะ”

“กุ๊กๆ ไก่ มากินตัวปี่เร็ว มันหมดหน้าที่แล้ว”

เพชรโปรยปี่ตัวผู้ให้ไก่ ขณะเหล็กยืนมองดูไก่แย่งกัน ตัวใดจิก
ผีเสื้อตัวใหม่ได้ก่อนก็ขยอกลงท้องวังลือๆ หลบตัวอื่น จึงเกิดซุลมุน
ขึ้นในฝูงไก่ที่เลี้ยงไว้ ไก่แม่ลูกอ่อนจะรุมวายเป็นไก่รุ่นกระทง ไหนจะ
ห้วงยื้อแย่ง ไหนจะห้วงลูกเจี๊ยบตัวเล็กๆ ที่ต่างพากันร้องเจี๊ยบๆ ดัง
ลั่นลานบ้าน

“ในวาระสุดท้ายปี่ตัวผู้ก็บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น แล้วปี่ตัวเมีย
ล่ะแม่”

เพชรชะโงกหน้าถาม ขณะแม่เอาเศษผ้าสีขาวรูปสี่เหลี่ยม
จัตุรัสขนาด ๑๒ × ๑๒ นิ้ว วางในกระดัง แล้วจับปี่ตัวเมียท้องเป่งๆ
ลงบนผืนผ้าเป็นรูปวงกลมอย่างมีระเบียบ

“ตัวเมียยังต้องใช้ วางไว้ให้มันไขในผืนผ้านี้”

บัวเรียวตอบลูกชาย แล้วใช้ผืนผ้าสีเหลี่ยมซึ่งได้จากการเย็บ
ผ้าถุงผ้าขาวม้าเก่าๆ จนกลายเป็นผืนพอคกลมปิดกระดังได้

เหล็กซึ่งนั่งดูอยู่ข้างๆ เอ่ยขึ้นว่า

“พอปี่ตัวเมียไขหมดท้องแล้ว คงจะพบจุดจบเหมือนปี่ตัวผู้
แน่นอน”

“แหงเลย...เอ็งอยากเป็นปี่ตัวผู้หรือปี่ตัวเมีย” เพชรถามแฝด
ผู้พี่

“ไม่เอาทั้งสองอย่าง” เหล็กตอบพลางหัวเราะเบาๆ

“ถ้าเลือกไม่ได้ล่ะ” เพชรยังต่อรอง

“เป็นตัวผู้ดีกว่า” เหล็กตอบ

“ตายเร็วกว่า” เพชรพูด

“ช่างมัน ยังไงก็ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นแล้ว” เหล็กตอบ เมื่อผีเสื้อไหมตัวเมียไข่ออกติดผ้าที่รองจนเต็มผืน พวกมันก็ถูกแยกออกจากไขโบนลงบ้านเป็นอาหารไก่ ตามที่เหล็กทำนายไว้ ไข่เม็ดเล็กสีขาวนวลบนผืนผ้าสีเหลืองถูกเก็บไว้ในกระดัง มีผ้าคลุมกันหนู จิ้งจก ตุ๊กแกลงมากิน ถูกยกขึ้นเก็บบนหิ้งวางกระดังที่ทำให้หลายชั้น เป็นหิ้งวางกระดังสำหรับเลี้ยงตัวไหมโดยเฉพาะ ขาหิ้งวางถ่วงปล่อยน้ำซัง ป้องกันมดขึ้นไปรบกวนหรือกินตัวไหม

ตัวไหมรุ่นนี้เพิ่งแตกออกจากไข่ เป็นตัวหนอนเล็กๆ เท้าปลายเข็มหมุด

“ยาย...เดี๋ยวผมลงไปเก็บใบหม่อนมาให้ตัวม่อนก่อนนะ จะเก็บไว้คอยแม่ เพื่อให้แม่ขุนพวกมันตอนกลางคืนด้วย”

“เอ้อ! ไปเก็บซะ นี่ก็คงบ่ายแล้ว” คนเป็นยายบอก

เพชรผลจากยายเดินไปเอาตะกร้าสำหรับใส่ใบหม่อนในครัวลงจากบ้านเดินเข้าสวนที่ปลูกต้นหม่อน

ช่วงฝนตกเหล็กกับเพชรช่วยกันพรวนดินรอบๆ ต้นหม่อน แล้วเอาปุ๋ยคอกใส่รอบๆ โคนต้น ต้นหม่อนได้รับความชุ่มชื้นและปุ๋ยจึงงอกงามแตกยอดแผ่ใบเขียวขจี บางต้นที่ปลูกไว้นานนับสิบปี ตาปลูกไว้ตั้งแต่ตอนตายมีชีวิต ก่อนที่เหล็กกับเพชรจะเกิด ต้นหม่อนในแปลงเก่าจึงมีลำต้นสูงแตกกิ่งก้าน เพชรต้องปีนขึ้นเก็บใบหม่อนและพลางเก็บผลหม่อนสุกงอมจนเป็นสีดำสดใส่เข้าปากเคี้ยวกิน รสหวานอมเปรี้ยวหนอยๆ ผลหม่อนสุกเป็นอาหารของพวกนกปรอดที่ส่งเสียงร้อง “ปรืด...ปรืดๆ” บางครั้งฟังเหมือน “กรืดๆ” ทั้งกินผลหม่อนสุกและหนอนแมลงที่จะหาได้บนต้นหม่อน บางคู่ช่วยกันทำรังออกไข่ ๒-๓ ฟอง พ่อแม่ปรอดขนสีฟางแห้งช่วยกันกกไข่ประมาณ ๒ สัปดาห์ ลูกนกก็เจาะเปลือกไข่ออกมาอ้าปากขอ

อาหารจากพ่อแม่ซึ่งต้องขยันหาผลไม้สุกผลเล็กๆ หนอน และ
แมลงเลี้ยงลูก

หนอนและแมลงเป็นอาหารโปรตีนสำหรับลูกเล็กๆ กินให้
เติบโตมีขนขึ้นเต็มตัว พร้อมจะออกจากรังฝึกบิน โดยมีพ่อแม่
ฝึกสอนและให้กำลังใจอยู่เคียงข้าง

เพชรเก็บใบหม่อนเจียบๆ ชำเลียงดูนกปรอดเลี้ยงลูกและ
ฝึกบิน

พ่อนกฝึกบินให้ลูกๆ แม่ปรอดคาบลูกหม่อนลูกเล็กๆ และ
บ้างก็ตัวหนอนตัวแมลงบินไปเกาะข้างๆ ลูกนกซึ่งกระพือปีกกางวับๆ
พลางอ้าปากส่งเสียงขออาหารจากแม่นก

“ลูกนกปรอดยังมีพ่อแม่อยู่เคียงข้าง แต่ทำไมเรามีแต่แม่”

ภาพพ่อแม่ปรอดเลี้ยงลูกเล็กๆ ทำให้เพชรคิดถึงพ่อ

“เฮ้ยไอ้เพชร! เอ็งน่าจะเป็นผู้หญิงนะ เข้าสวนเก็บหม่อนเลี้ยง
ไหม” เสียงตะโกนดังข้ามรั้วมา